

Bruxelles, 27.2.2019
COM(2019) 152 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU

**Raport referitor la progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a
Recomandării Consiliului din 20 septembrie 2016 privind instituirea de consilii
naționale pentru productivitate**

1. INTRODUCERE ȘI CONSTATĂRI PRINCIPALE

Politicile de stimulare a creșterii productivității și de sporire a competitivității reprezintă o prioritate pentru statele membre, dar și pentru Uniune și, în special, pentru zona euro. Creșterea productivității se află în scădere de mai multe decenii și continuă să fie afectată de criza economică și financiară. În plus, evoluțiile divergente în materie de competitivitate și productivitate în zona euro înainte de criză au contribuit la acumularea de dezechilibre macroeconomice, a căror corectare s-a dovedit a fi îndelungată și costisitoare. Întrucât productivitatea națională este principalul factor de creștere a prosperității și a veniturilor, aceste evoluții au implicații semnificative pentru bunăstarea economică și inegalitatea veniturilor, precum și pentru buna funcționare a uniunii economice și monetare.

În ciuda unor anumite progrese, rămân multe de făcut pentru a spori reziliența economică a zonei euro și pentru a pregăti Uniunea să facă față provocărilor pe termen lung, cum ar fi îmbătrânirea populației, globalizarea și schimbările tehnologice. Acțiunile de politică trebuie să se desfășoare în statele membre, precum și la nivelul Uniunii în ansamblul său. Stimularea productivității ocupă un loc important în analiza anuală a creșterii și în recomandările pentru zona euro.¹ Sprijinul pentru punerea în aplicare a reformelor structurale a fost consolidat prin intermediul semestrului european. Uniunea acționează, de asemenea, pentru a stimula investițiile, a îmbunătăți cadrul de reglementare și a finaliza piața unică, piața unică digitală, uniunea piețelor de capital, uniunea bancară și uniunea energetică. Cu toate acestea, progresul reformelor în statele membre a fost inegal și, în ansamblu, prea lent.

Elaborarea și punerea în aplicare a unor politici de creștere a productivității reprezintă o provocare și necesită o asumare puternică la nivel național pentru a reuși. Astfel de politici ar trebui să se bazeze pe dovezi solide și să abordeze în mod cuprinzător factorii complecși ai productivității, care sunt, într-o anumită măsură, specifici fiecărui stat membru. Acesta este motivul pentru care Raportul celor cinci președinți privind finalizarea uniunii economice și monetare a Europei² a recomandat fiecărui stat membru din zona euro să înființeze o instituție responsabilă cu urmărirea competitivității economice și cu formularea de recomandări de politică în acest domeniu. Scopul acestor instituții este de a promova și de a sprijini punerea în aplicare a reformelor structurale prin punerea la dispoziție a unei fundații analitice solide și prin informarea dezbaterilor publice. Guvernele statelor membre pot beneficia de dovezile generate de aceste instituții pentru a obține sprijin politic și public pentru reformele necesare.

Pe baza unei propuneri a Comisiei, Consiliul a adoptat, în septembrie 2016, o recomandare prin care invita statele membre din zona euro să înființeze consilii naționale pentru productivitate până în martie 2018.³ Recomandarea se adresează statelor

¹ Comisia Europeană (2018), „Analiza anuală a creșterii 2019: Pentru o Europă mai puternică într-un context de incertitudine la nivel mondial”, COM(2018)770.

² Comisia Europeană (2015). Raportul celor cinci președinți: Finalizarea uniunii economice și monetare a Europei.

³ Recomandarea Consiliului din 20 septembrie 2016 privind instituirea de consilii naționale pentru productivitate. JO C 349, 24.9.2016, p. 1.

membre din zona euro, dar statele membre din afara zonei euro sunt, de asemenea, încurajate să identifice sau să creeze instituții similare. Consiliile pentru productivitate au fost avute în vedere ca instituții obiective, neutre și independente în ceea ce privește analiza și conținutul, care ar putea analiza provocările în materie de productivitate și ar putea contribui la elaborarea de politici bazate pe date concrete. Pe baza caracteristicilor și sarcinilor comune ale acestor consilii, fiecare stat membru ar putea decide cu privire la structura exactă a propriului consiliu pentru productivitate.

Recomandarea Consiliului invită, de asemenea, Comisia să pregătească, până la 20 martie 2019, un raport privind progresele înregistrate cu privire la punerea sa în aplicare și la caracterul său adecvat. Prezentul raport îndeplinește respectivul mandat. Acesta se bazează pe răspunsurile la un sondaj trimis de personalul Comisiei consiliilor pentru productivitate desemnate și membrilor Comitetului pentru politică economică în decembrie 2018. Raportul oferă o imagine de ansamblu asupra evoluțiilor în materie de productivitate și competitivitate din Uniune și din zona euro, descrie progresul înființării consiliilor pentru productivitate la sfârșitul anului 2018 și rezumă colaborarea dintre consiliile pentru productivitate și rolul Comisiei. Principalele constatări ale prezentului raport sunt următoarele:

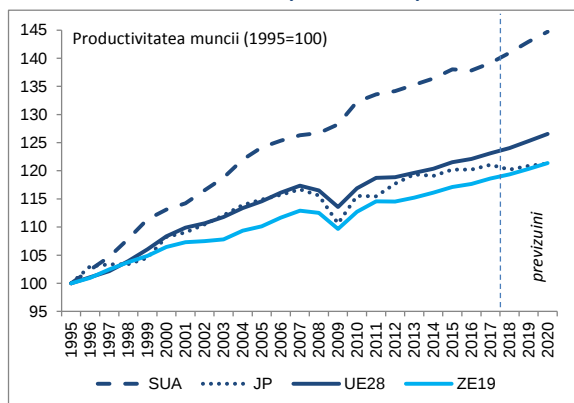
- **Consiliile naționale pentru productivitate au fost deja înființate în majoritatea statelor membre din zona euro, iar numărul de consilii este în continuă creștere.** În prezent, 10 state membre din zona euro și-au înființat propriul consiliu pentru productivitate (Belgia, Cipru, Finlanda, Franța, Irlanda, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Portugalia și Slovenia). Celelalte state membre din zona euro și-au confirmat intenția de a institui consilii pentru productivitate, iar unele dintre ele se află deja într-un stadiu avansat al acestui proces (Grecia, Malta și Slovacia). În plus, trei state membre din afara zonei euro au identificat sau au înființat instituții similare (Danemarca, Ungaria și România).
- **Există o varietate de structuri alese de statele membre, reflectând în mare parte circumstanțele specifice fiecărei țări.** Modelele de consilii pentru productivitate instituite par a fi, în linii mari, conforme cu cerințele prevăzute în recomandarea Consiliului. Cu toate acestea, în mai multe cazuri, unele dintre cerințe nu sunt incluse în mod explicit în legislația națională, de exemplu, în ceea ce privește dispozițiile menite să asigure autonomia funcțională și accesul corespunzător la informații. Unele consilii pentru productivitate au, de asemenea, un mandat limitat în timp. Cu toate acestea, rămâne de văzut dacă acești factori vor avea un impact asupra performanței consiliilor pentru productivitate relevante, deoarece majoritatea sunt relativ noi și vor necesita timp pentru a obține rezultate pozitive.
- **Este încurajator faptul că unele consilii pentru productivitate contribuie în mod activ la discuțiile interne referitoare la provocările în materie de productivitate.** De obicei, consiliile pentru productivitate bazate pe instituțiile existente au înregistrat cel mai mare succes în acest domeniu. Mai multe consilii și-au publicat deja rapoartele anuale și participă activ la dezbaterile privind productivitatea, inclusiv prin organizarea de evenimente, conferințe, ateliere și publicând rapoarte.

- **Comisia Europeană a lansat o rețea destinată consiliilor pentru productivitate pentru a facilita schimbul de opinii, de practici și de experiențe și pentru a le ajuta să țină mai bine seama de dimensiunea mai largă a zonei euro și a Uniunii.** Comisia consideră că consiliile pentru productivitate sunt interlocutori și agenți importanți pentru asumarea reformelor la nivel național. Comisia va face periodic schimb de opinii cu toate consiliile pentru productivitate participante, inclusiv în cursul misiunilor de informare desfășurate în cadrul semestrului european în statele membre.

2. PRODUCTIVITATEA ȘI COMPETITIVITATEA ÎN UNIUNE ȘI ÎN ZONA EURO

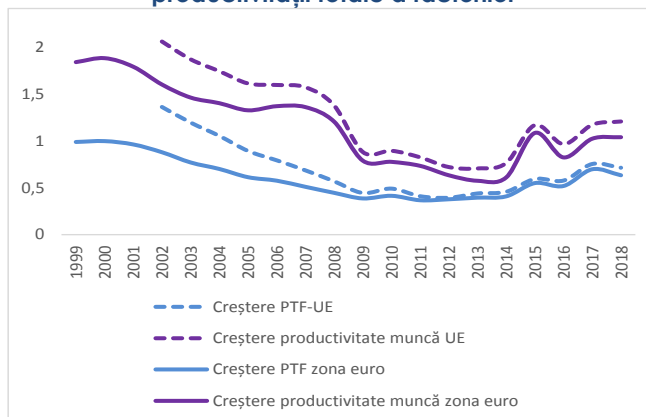
Creșterea productivității muncii în Uniune și în alte economii avansate era în scădere cu mult timp înainte de criză. Deși cele mai avansate economii au fost afectate, decalajul de productivitate dintre Uniune și SUA s-a accentuat în ultimele două decenii (graficul 1). În pofida unei redresări recente, productivitatea muncii și creșterea productivității totale a factorilor în Uniune și în zona euro rămân în continuare sub nivelul înregistrat înainte de criză (graficul 2). În plus, îmbunătățirea recentă maschează diferențe semnificative între statele membre.⁴ Diferențele de creștere a productivității muncii în Europa sunt legate de factori precum procesul de recuperare a decalajului în unele state membre; țările cu o productivitate inițială mai scăzută a muncii au prezentat, în medie, o creștere mai mare a productivității începând cu 1995 (graficul 3).

Graficul 1: Productivitatea muncii în zona euro și în UE-28 în comparație cu SUA și Japonia

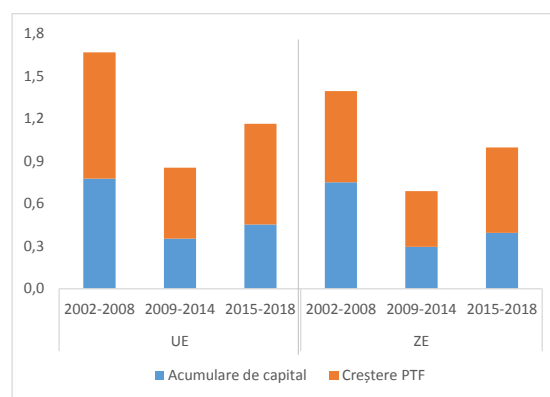
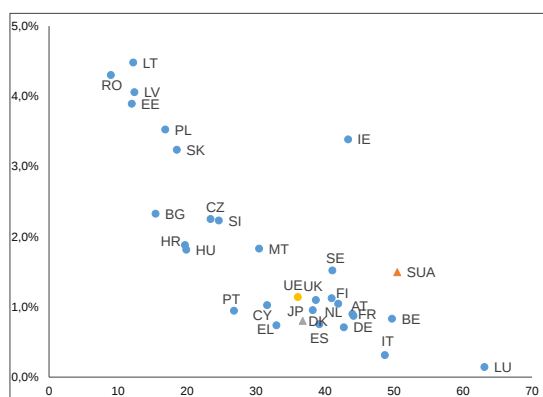
Graficul 3: Productivitatea muncii în 1995 (axa oriz.) și creșterea medie a productivității în perioada 1995-2017 (axa vert.)

Graficul 2: Productivitatea muncii și creșterea productivității totale a factorilor

Graficul 4: Contribuții la creșterea productivității muncii

⁴ De exemplu, în 2018, creșterea productivității a variat între -0,4 % în Luxemburg și 4,3 % în Polonia.

Sursă: AMECO. Notă: În graficul 3, productivitatea muncii în 1995 se măsoară în standarde ale puterii de cumpărare.

Creșterea productivității muncii este determinată de investițiile productive și de progresul tehnologic, ambele fiind încă relativ slabe (graficul 4). Progresul tehnologic din Uniune, măsurat prin creșterea productivității totale a factorilor, a încetinit în perioada de criză și nu a revenit pe deplin la nivelurile anterioare crizei. Investițiile au scăzut, de asemenea, în timpul crizei economice și financiare mondiale și nu și-au revenit încă pe deplin. Măsurile de politică decisive la nivelul Uniunii (de exemplu, prin intermediul Planului de investiții pentru Europa) și la nivel național au contribuit la redresarea semnificativă a investițiilor, dar rămân în continuare sub nivelurile din perioada anterioară crizei.

Creșterea productivității a încetinit, în timp ce decalajul dintre întreprinderile care exploatează cel mai mult și cele care exploatează cel mai puțin progresele tehnologice a crescut.⁵ Decalajul tot mai mare dintre nivelul de productivitate al firmelor cu cele mai bune rezultate de pe piață și cel al firmelor cel mai puțin productive demonstrează acest lucru, progresul tehnologic fiind în special în beneficiul întreprinderilor cu cele mai bune performanțe, care au înregistrat o creștere a poziției lor pe piață. În schimb, întreprinderile cel mai puțin productive nu au fost în măsură să exploateze rapid tehnologiile mai noi și au rămas în urmă. Acest fenomen are, de asemenea, implicații sociale, deoarece o mai mare dispersie a productivității la nivelul firmelor poate implica o mai mare dispersie a salariilor în întreaga economie și, astfel, o creștere a inegalității veniturilor.

Condițiile macroeconomice, instituționale și de reglementare afectează creșterea productivității și competitivitatea. Aceste condiții includ: (i) inovare susținută și îmbunătățirea nivelurilor de educație; (ii) piețe funcționale ale forței de muncă și ale produselor; (iii) accesul la finanțare și cadre de insolvență eficace; și (iv) un mediu de afaceri favorabil. Într-o serie de state membre, mai mulți factori, cum ar fi încetinirea introducerii de noi tehnologii, reglementări privind piața produselor care îngreunează concurența și funcționarea necorespunzătoare a piețelor muncii, au jucat un rol important în creșterea slabă a productivității.^{6 7}

⁵ OECD (2017), „The great divergence(s)”, OECD Science, Technology and Innovation Policy Papers No. 39.

⁶ Anzoategui, Comin, Gertler și Martinez (2015), „Endogenous Technology Adoption and R&D as Sources of Business Cycle Persistence”, NBER Working Paper No. 22005.

⁷ Cetté, Fernald, Mojona (2016), „The pre-Great Recession slowdown in productivity”, Federal Reserve Bank of San Francisco, Working Paper 2016-08.

Stimularea creșterii productivității necesită politici specifice și bazate pe date concrete.

Pentru a face față provocărilor în materie de creștere a productivității, există posibilitatea unor măsuri de politică atât la nivel național, cât și la nivelul Uniunii. Reformele naționale ar trebui să vizeze creșterea productivității și ar trebui să includă măsuri specifice de promovare a investițiilor, a dezvoltării de competențe și a unor legături mai puternice și mai bune între sistemele de educație și întreprinderi. În plus, statele membre ar trebui să își asume responsabilitatea individuală și colectivă în cadrul pieței unice pentru a atinge potențialul maxim al acesteia. Dezbateră privind politicile legate de productivitate și reformele structurale trebuie să se bazeze pe informații solide pentru a identifica în mod corect provocările și posibilul impact al politicilor. Prin urmare, consiliile pentru productivitate pot contribui la o dezbateră bazată pe date concrete și pot face schimb de bune practici cu privire la activitățile lor analitice și independente.

Politicile de creștere a productivității sunt abordate în cadrul semestrului european.

Provocările pentru creșterea productivității sunt, într-o anumită măsură, specifice fiecărei țări și nu există o rețetă politică unică pentru a le soluționa. În 2018, majoritatea statelor membre au primit o recomandare specifică țării lor pentru acțiunile de politică într-un domeniu care este legat de productivitate. De asemenea, recomandarea privind zona euro pentru 2018 a solicitat statelor membre din zona euro să acorde prioritate reformelor care sporesc productivitatea și potențialul de creștere.

3. SITUAȚIA ACTUALĂ PRIVIND INSTITUIREA DE CONSILII NAȚIONALE PENTRU PRODUCTIVITATE LA SFÂRȘITUL ANULUI 2018

10 state membre din afara zonei euro și 3 state membre din afara zonei euro au înființat consilii naționale pentru productivitate.⁸ În zona euro, acestea sunt Belgia, Cipru, Finlanda, Franța, Irlanda, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Portugalia și Slovenia; iar cele trei state membre din afara zonei euro sunt Danemarca, Ungaria și România. Celelalte nouă state membre din zona euro (Austria, Germania, Grecia, Estonia, Spania, Italia, Letonia, Malta și Slovacia) și-au anunțat intenția de a înființa consilii, iar acest proces se află într-un stadiu avansat în Grecia, Malta și Slovacia.⁹

În afară de Croația, celelalte cinci state membre din afara zonei euro (Bulgaria, Republica Cehă, Polonia, Suedia și Regatul Unit) au decis să nu înființeze un consiliu pentru productivitate. În majoritatea cazurilor, acestea își justifică decizia pe baza faptului că dispun deja de instituții care îndeplinesc unele sau toate sarcinile menționate în recomandarea Consiliului.

⁸ Constituirea legală a consiliilor pentru productivitate pare să fie completă în statele membre respective, deși, în unele cazuri, sunt necesare măsuri suplimentare. De exemplu, este necesar să se adopte reglementările interne ale consiliilor pentru productivitate din Finlanda și Luxemburg. Alte măsuri care nu au fost luate sunt numirea oficială a membrilor Consiliului pentru productivitate în Belgia și în Luxemburg.

⁹ În special, decizia ministerială de numire a KEPE în calitate de Consiliu național pentru productivitate este programată pentru publicare în Monitorul Oficial în primul semestru al anului 2019. Slovacia a desemnat Institutul pentru strategie și analiză ca secretariat al consiliului pentru productivitate. Malta a invitat Consiliul pentru dezvoltare economică și socială să îndeplinească funcțiile unui consiliu pentru productivitate. Cu toate acestea, în ambele cazuri, nu au fost încă adoptate dispozițiile legale necesare pentru instituirea prin lege a consiliilor pentru productivitate.

Un număr mare de consilii pentru productivitate existente au fost desemnate doar recent și, prin urmare, este prea devreme pentru a oferi o evaluare cuprinzătoare a impactului lor. În acest context, prezenta secțiune evaluează principalele caracteristici ale consiliilor pentru productivitate, în special în ceea ce privește cerințele stabilite în recomandarea Consiliului (și anume sarcinile care le sunt încredințate; gradul ridicat de autonomie funcțională și capacitatea de a produce analize de înaltă calitate și obiective).

3.1. Organizarea instituțională a consiliilor naționale pentru productivitate înființate

Majoritatea consiliilor pentru productivitate beneficiază, într-un fel sau altul, de pe urma instituțiilor existente. Șapte state membre (Danemarca, Irlanda, Lituania, Țările de Jos, Portugalia și România și Slovenia) au desemnat instituții deja existente în calitate de consilii pentru productivitate și le-au extins mandatele pentru a executa sarcinile avute în vedere. Celelalte șase state membre au creat noi organisme (Belgia, Cipru, Finlanda, Franța, Ungaria, Luxemburg), care se bazează în mod normal pe sprijinul unei structuri existente, de exemplu un departament ministerial sau un institut de cercetare (a se vedea tabelul 1 pentru mai multe detalii).

Tabelul 1: consiliile pentru productivitate existente și data constituirii

	Denumirea consiliului pentru productivitate	Data creării	Caracteristici
BE	Consiliul național pentru productivitate (<i>Nationale Raad voor de Productiviteit/ Conseil National de la Productivité</i>)	noiembrie 2018	Instituție nouă
CY	Consiliul cipriot pentru economie și competitivitate	iunie 2018	Instituție nouă
DK	Consiliile economice daneze	februarie 2017	Pe baza unei instituții existente
FI	Consiliul finlandez pentru productivitate (<i>Tuottavuuslautakunta</i>)	octombrie 2018	Instituție nouă
FR	Consiliul național pentru productivitate (<i>Conseil National de la Productivité</i>)	iunie 2018	Instituție nouă
HU	Consiliul național pentru competitivitate	octombrie 2016	Instituție nouă
IE	Consiliul național pentru competitivitate	martie 2018	Pe baza unei instituții existente
LT	Ministerul Economiei și Inovării	al 4-lea trimestru din 2017	Pe baza unei instituții existente
LU	Consiliul național pentru productivitate (<i>Conseil National de la Productivité</i>)	septembrie 2018	Instituție nouă
NL	Biroul neerlandez pentru analiza politicilor economice (<i>Centraal Planbureau</i>)	aprilie 2017	Pe baza unei instituții existente
PT	Consiliul pentru productivitate (<i>Conselho para a Produtividade</i>)	martie 2018	Pe baza unei instituții existente
RO	Consiliul de programare economică (CPE), în cadrul Comisiei Naționale pentru Strategie și Prognoză	august 2018	Pe baza unei instituții existente
SI	Institutul de analiză macroeconomică și dezvoltare (IAMD) (<i>Urad RS za makroekonomske analize in razvoj</i>)	aprilie 2018	Pe baza unei instituții existente

Sursă: Pe baza răspunsurilor la un sondaj trimis de personalul Comisiei consiliilor desemnate și membrilor Comitetului pentru politică economică în decembrie 2018.

Toate consiliile pentru productivitate au mandate deschise, cu excepția celor din Portugalia și Cipru. Consiliile pentru productivitate din Portugalia și Cipru au fost desemnate pe o perioadă de doi, respectiv trei ani, și, cu excepția cazului în care sunt reînnoite, aceste instituții vor înceta să existe. Conform recomandării Consiliului, consiliile pentru productivitate ar trebui să își desfășoare activitățile în mod continuu.

În ceea ce privește structura organizatorică, există în esență două modele adoptate de statele membre:

- Conform primului model, consiliul este format din mai mulți membri aleși din mediul academic, asociații de întreprinderi, sindicate, departamente guvernamentale și/sau alte organisme din sectorul public și este condus de un președinte (Belgia, Cipru, Danemarca, Finlanda, Franța, Ungaria,¹⁰ Irlanda, Luxemburg și România). Numărul membrilor variază de la patru (Finlanda și Danemarca) la 16 (Irlanda) și sunt angajați nesalariați (cu excepția Danemarcei), deși pot primi compensații pentru participarea la reuniuni. Consiliul primește sprijin tehnic și/sau de secretariat din partea unui departament guvernamental (Finlanda, Irlanda, Ungaria și Cipru), a unei instituții publice, alta decât un departament guvernamental (Luxemburg, Franța și România) sau a unui grup de experți numiți pentru această sarcină (Belgia și Danemarca).
- Ca alternativă, rolul consiliului pentru productivitate este încredințat unui organism precum un institut de cercetare (Țările de Jos și Slovenia) sau unui departament ministerial (Portugalia) condus de un administrator remunerat sau de un președinte care lucrează cu normă întreagă și beneficiază de propriul personal.¹¹

3.2. Autonomie funcțională

Autonomia funcțională este esențială pentru a le permite consiliilor pentru productivitate să câștige credibilitate și să contribuie la dezbateră internă. Analizele economice independente și de înaltă calitate asupra provocărilor politice pot spori transparența și pot consolida dialogul politic în interiorul statelor membre. Prin urmare, recomandarea Consiliului consideră că este vital ca consiliile pentru productivitate să dispună de autonomie funcțională față de orice autoritate publică responsabilă de elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul productivității și competitivității în statul membru respectiv. Acest aspect este important, deoarece consiliile pentru productivitate se bazează, în general, pe structuri și resurse guvernamentale și se confruntă cu provocarea de a fi instituite ca instituții imparțiale.

În câteva cazuri, autonomia funcțională este garantată din punct de vedere juridic. Dispozițiile juridice care stabilesc consiliile pentru productivitate indică în mod explicit autonomia funcțională a consiliilor în Belgia, Finlanda, Luxemburg, Țările de Jos și Slovenia.

Toate consiliile pentru productivitate au raportat că decid în mod autonom cu privire la programul lor de lucru. În plus, se pare că activitățile de cercetare întreprinse de acestea nu

¹⁰ În cazul Ungariei, consiliul pentru productivitate este prezidat de ministrul de finanțe.

¹¹ Consiliul pentru productivitate din Lituania este oarecum excepțional, deoarece este alcătuit din doi analiști cu normă întreagă din cadrul Direcției de politică economică al Ministerului Economiei și Inovării din Lituania.

necesită aprobarea la nivel politic (sau o altă formă de proces de aviz extern) înainte de publicare. Cu toate acestea, în cazul consiliilor pentru productivitate care fac parte dintr-o structură ministerială, fără nicio dispoziție care să stea la baza autonomiei lor funcționale (Portugalia și Lituania), este probabil ca aprobarea raportului anual este să urmeze procedurile standard de adoptare ale ministerului. În toate cazurile, rezultatele reale ale consiliilor pentru productivitate în ceea ce privește furnizarea de analize independente și relevante și comunicarea rezultatelor acestora în mod transparent și echilibrat vor arăta dacă este îndeplinită cerința din recomandarea Consiliului de a avea un grad înalt de autonomie funcțională.

De asemenea, consiliile pentru productivitate ar trebui să aibă acces la informațiile necesare pentru îndeplinirea mandatului lor. Trei state membre (Belgia, Luxemburg și România) garantează accesul consiliului la informații prin dispoziții legale. Alte câteva consilii pentru productivitate intenționează să semneze un memorandum cu biroul de statistică al statului membru în care se află pentru a obține acces la informații (Finlanda). În timp ce astfel de dispoziții legale lipsesc în majoritatea cazurilor, consiliile consideră că accesul lor la date și informații este suficient.

Criteriile de eligibilitate corespunzătoare care trebuie îndeplinite de către membrii/conducerea consiliului pot, de asemenea, să consolideze gradul de autonomie funcțională. Acest lucru va contribui la asigurarea calității și a independenței producției consiliului pentru productivitate. Criteriile pot consta în calificări academice (Țările de Jos și Slovenia), expertiză în domeniu (Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, Ungaria, Țările de Jos și România), criterii pentru evitarea conflictelor de interese (Belgia și Danemarca) și pentru asigurarea unei reprezentări echilibrate a părților interesate (Irlanda).

3.3. Atribuții

Sarcinile alocate consiliilor pentru productivitate desemnate sunt, în linii mari, în conformitate cu recomandarea Consiliului. Consiliile pentru productivitate sunt mandatate să îndeplinească două sarcini principale: (i) diagnosticarea și analiza evoluțiilor în materie de productivitate și competitivitate din statele membre respective și (ii) o analiză independentă a provocărilor politice în domeniul productivității și al competitivității. În conformitate cu punctul 6 din recomandarea Consiliului, mandatul tuturor consiliilor pentru productivitate, cu excepția celui din Ungaria, include și publicarea unui raport anual. În urma publicării rapoartelor anuale, care reprezintă principalul vehicul al consiliilor pentru productivitate pentru a stimula dezbaterile privind productivitatea, cele mai multe dintre acestea planifică să organizeze activități de informare, cum ar fi evenimente sau ateliere.

Unele dintre mandatele naționale ale consiliilor pentru productivitate au caracteristici specifice. De exemplu, mandatul consiliului belgian pentru productivitate include studiul de impact și punerea în aplicare a recomandărilor instituțiilor europene în domeniile productivității și competitivității. În Franța și Lituania, consiliile pentru productivitate intenționează să includă recomandări în rapoartele lor anuale, în timp ce consiliul irlandez poate publica rapoarte, altele decât raportul anual, cu recomandări privind măsurile necesare pentru îmbunătățirea competitivității. Consiliul cipriot pentru productivitate are sarcina de a

purta un dialog cu părțile interesate cu privire la aspecte esențiale legate de competitivitate și productivitate.

3.4. Capacitatea de a produce analize de înaltă calitate și echilibrate

Un aspect esențial al activității consiliilor pentru productivitate este de a efectua analize economice și statistice pentru a contribui cu informații la dezbaterile publice privind politicile menite să stimuleze productivitatea. Conform răspunsurilor la sondajul Comisiei, consiliile pentru productivitate au capacitatea de a efectua cercetări independente sau prin intermediul instituțiilor care le sprijină.

Consiliile care sunt legate de instituții existente se pot baza, în general, pe activitățile acestora în ceea ce privește analizele de înaltă calitate și au investigat deja probleme legate de productivitate în calitatea lor de consilii pentru productivitate (Danemarca, Irlanda, Țările de Jos, Portugalia și Slovenia). Consiliile din Irlanda și Danemarca și-au publicat deja rapoartele anuale, în timp ce altele sunt în curs de elaborare. Ca exemple de alte analize relevante, consiliul irlandez a publicat, în 2018, un tablou de bord privind competitivitatea pentru a compara performanța Irlandei în materie de competitivitate cu o serie de țări selectate. Consiliul pentru productivitate din Țările de Jos a elaborat, de asemenea, studii care analizează aspecte precum diferențele de productivitate dintre întreprinderi și beneficiile din învățământul superior. Membrii unora dintre consiliile pentru productivitate sunt cadre universitare cu un grad înalt de recunoaștere, care ar trebui să garanteze calitatea și relevanța analizei lor și să contribuie la credibilitatea rezultatelor acestora. În plus, majoritatea consiliilor pentru productivitate sunt, de asemenea, în măsură să comande studii de la părți terțe.

Pentru a asigura o reprezentare echilibrată a diferitelor puncte de vedere, consiliile pentru productivitate pot consulta părțile interesate relevante, dar ar trebui să rămână imparțiale. În special, în conformitate cu recomandarea Consiliului, consiliile pentru productivitate nu ar trebui să transmită doar sau în principal avizele și interesul unui anumit grup de părți interesate. În cazul Irlandei și Ungariei, sindicatele și asociațiile de întreprinderi sunt direct reprezentate în cadrul consiliilor pentru productivitate. Toate celelalte consilii de productivitate au raportat că se consultă cu părți interesate fie în mod formal (Belgia, Cipru, Franța, Lituania, Luxemburg și România), fie informal (Danemarca, Finlanda, Țările de Jos, Portugalia și Slovenia).

4. COLABORAREA DINTRE CONSILIILE NAȚIONALE PENTRU PRODUCTIVITATE ȘI ROLUL COMISIEI

Având în vedere caracterul transfrontalier al provocărilor legate de productivitate, colaborarea dintre consiliile pentru productivitate este justificată, în special în zona euro. În acest spirit, Raportul celor cinci președinți a solicitat crearea unui sistem de consilii pentru productivitate în zona euro, care să reunească organisme naționale și Comisia.

Consiliile pentru productivitate instituite au început să facă schimb de opinii privind aspecte și practici legate de productivitate. Începând din 2017, Comisia a organizat mai

multe evenimente (atelieri și conferințe), cu scopul de a crea o rețea de consilii pentru productivitate. Rețeaua, facilitată de Comisie, urmărește să sprijine colaborarea dintre consiliile naționale pentru productivitate, ajutându-le să facă schimb de opinii și de bune practici și să stimuleze discuții legate de productivitate și de competitivitate în statele membre, luând în considerare, de asemenea, dimensiunea mai largă a zonei euro și a Uniunii. Se au în vedere reuniuni bianuale regulate, precum și un schimb continuu de opinii, care să aibă loc prin intermediul unei aplicații dedicate de rețele virtuale. În cele din urmă, Comisia va asigura o bună cooperare și complementaritate cu Forumul mondial privind productivitatea al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

Expertiza independentă a consiliilor pentru productivitate poate fi utilizată în contextul semestrului european și al procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. În contextul semestrului european, au fost utilizate la scară largă studii și analize realizate de instituții existente și recunoscute, desemnate drept consilii pentru productivitate. Astfel cum se menționează în recomandarea Consiliului, Comisia va face periodic schimb de opinii cu toate consiliile pentru productivitate participante, inclusiv în cursul misiunilor de informare.

5. CONCLUZII

Prezentul raport este o evaluare inițială a particularităților formale care caracterizează consiliile pentru productivitate desemnate. Acesta vine ca urmare a cerinței recomandării Consiliului la adresa Comisiei, de a pregăti un raport privind progresele înregistrate cu privire la punerea sa în aplicare și la caracterul său adecvat. Pe baza informațiilor furnizate de statele membre, în prezent, nu pare să fie necesară o revizuire a recomandării Consiliului.

Este încurajator faptul că majoritatea statelor membre din zona euro și-au instituit consilii naționale pentru productivitate, iar celelalte state membre intenționează să facă acest lucru în viitorul apropiat. Consiliile pentru productivitate au un potențial ridicat de a contribui la discuțiile privind politicile de stimulare a productivității și a competitivității și de a facilita punerea lor în aplicare printr-o mai mare asumare la nivel intern a programelor de reformă. Activitatea realizată de consiliile pentru productivitate poate sprijini în mod concret reformele necesare pentru îmbunătățirea convergenței și a rezilienței în zona euro, completând astfel arhitectura de guvernare a zonei euro.

Statele membre care încă nu și-au desemnat consilii naționale pentru productivitate ar trebui să finalizeze procesul de desemnare cât mai curând posibil. Utilitatea acestor instituții a fost demonstrată în numeroase țări din Europa și din întreaga lume. Consiliile pentru productivitate desemnate în unele state membre sunt entități cu reputație cunoscută și cu influență dovedită în dezbaterile naționale asupra productivității. În alte state membre, consiliile pentru productivitate nu și-au dezvoltat încă profilul. Având în vedere provocările în materie de productivitate din Europa, se preconizează că consiliile pentru productivitate vor contribui la asumarea acțiunilor de politică în sprijinul productivității la nivel național, la nivelul zonei euro și la nivelul Uniunii. Această asumare este relevantă și în contextul

Programului de sprijin pentru reforme, propus de Comisie¹² în contextul cadrului financiar multianual.

Este încă prea devreme pentru a evalua pe deplin eficacitatea consiliilor naționale pentru productivitate. În multe cazuri, instituțiile au fost desemnate oficial doar recent, iar impactul lor deplin nu s-a manifestat încă. De asemenea, în cursul primului an după preluarea funcțiilor de către noua Comisie, se va efectua o evaluare suplimentară, care va prezenta principalele evoluții constatate și va continua să evalueze caracteristicile și activitatea consiliilor.

¹² A se vedea COM(2018) 391 final privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului de sprijin pentru reforme.